संबन्धी शब्दाः sambandhī śabdāḥ = Related words

Rāmulu Gajavāḍa Saṁskṛtam Teacher

संबन्द्धी शब्देषु स्वरवृद्धिः sambanddhī śabdeṣu svaravṛddhiḥ

(अ–आ', a-ā)

1. दशरथस्य अपत्यं पुमान् इति दाशरथिः (रामः)

   daśarathasya apatyaṁ pumān iti dāśarathiḥ|(rāmaḥ) |

2. रघुकुलस्य अपत्यं पुमान् इति राघवः (रामः) ।

   raghukulasya apatyaṁ pumān iti rāghavaḥ (rāmaḥ)|

3. वसुदेवस्य अपत्यं पुमान् वासुदेवः (कृष्णः) ।

   vasudevasya apatyaṁ pumān vāsudevaḥ (kṛṣṇaḥ)|

4. यदुकुलस्य अपत्यं पुमान् यादवः (कृष्णः) ।

   yadukulasya apatyaṁ pumān yādavaḥ (kṛṣṇaḥ)|

5. कस्यपमहाऋषेः अपत्यं पुमान् इति कास्यपेयः ।

   kasyapamahārṣeḥ apatyaṁ pumān iti kāsyapeyaḥ|

6. गङ्गायाः अपत्यम् पुमान् गाङ्गेयः (भीष्मः) ।

   gaṅgāyāḥ apatyam pumān gāṅgeyaḥ (bhīṣmaḥ)|

7. पर्वतस्य अपत्यं स्त्री इति पार्वती ।

   parvatasya apatyaṁ strī iti pārvatī|

8. जनकस्य अपत्यं स्त्री इति जानकी (सीता) ।

   janakasya apatyaṁ strī iti jānakī (sītā) |

(इ – ऐ , i - ai)

1. यः विष्णोः भक्तः सः वैष्णवः अस्ति।

   yaḥ viṣṇoḥ bhaktaḥ saḥ vaiṣṇavaḥ asti|

2. यः शिवस्य भक्तः सः शैवः।

   yaḥ śivasya bhaktaḥ saḥ śaivaḥ|

3. ईश्वरस्य अनुग्रहेन यत् धनं प्राप्नोति तत् धनम् ऐश्वर्यम् इति उच्यते।

   īśvarasya anugrahena yat dhanaṁ prāpnoti tat dhanam aiśvaryam iti ucyate|

(उ – औ , u – au)

1. सुमित्रायाः अत्यं पुमान् इति सौमित्रिः।

   sumitrāyāḥ apatyaṁ pumān iti saumitriḥ|

2. कुरुवंशस्य अपत्यानि पुमन्तः कौरवाः इत्युच्यते।

   kuruvaṁśasya apatyāni pumantaḥ iti kauravāḥ ityucyate|

3 कुन्त्याः अपत्यं पुमान् इति कौन्तेयः (अर्जुनः)।

   kuntyāḥ apatyaṁ pumān iti kaunteyaḥ (rjunaḥ)

4. मुनेः वृत्तिः मौनम्।

   muneḥ vṛttiḥ maunam|

5. पुत्रस्य पुत्रः पौत्रः।

   putrasya putraḥ pautraḥ|

(ऋ - आर् , ṛ –ār)

1. भृगुमहाऋषेः अपत्यं पुमान् भार्गवः (परुषुरामः)।
bh<u>ṛ</u>gumahāṛṣeḥ apatyaṁ pumān <u>bhār</u>gavaḥ (paruṣurāmaḥ)|

2, वृष्णिकुल नन्दनः इति वार्ष्णेयः।
<u>vṛ</u>ṣṇikula nandanaḥ iti <u>vār</u>ṣṇeyaḥ|

3. ऋषीनां विद्या आर्षविद्या इतित्युच्यते।
<u>ṛ</u>ṣīnāṁ vidyā <u>ār</u>ṣavidyā itityucyate|

4. मृगस्य शीर्षः इति मार्गशीर्षः (मासः)।
<u>mṛ</u>gasya śīrṣaḥ iti <u>mār</u>gaśīrṣaḥ (māsaḥ)|

5. मृत अण्डतः भवति मार्ताण्डः (सूर्यः)।
<u>mṛ</u>ta aṇḍataḥ bhavati <u>mār</u>tāṇḍaḥ (ūryaḥ) ।

6. कृत्तिकानां पालित पुत्रः इति कार्तिकेयः।
(कुम्मर स्वामी , सुब्रमण्यः)
<u>kṛ</u>ttikānāṁ pālita putraḥ iti <u>kār</u>tikeyaḥ|
kummara svāmī, subramaṇyaḥ)